

HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENTET
Krisestab HOD
Postboks 8011 Dep
0030 OSLO

Deres ref.:
Vår ref.: 21/13019-11
Saksbehandler: Susanne Olsen
Dato: 04.05.2021

Svar på tilleggsoppdrag nr. 440b fra Helse- og omsorgsdepartementet (HOD) - om arrangementsreglens anvendelse på opphold og sammenkomster i russebusser mv.

Det vises til oppdrag nr. 440b fra Helse- og omsorgsdepartementet til HelseDirektoratet og Folkehelseinstituttet. Oppdraget ber om en vurdering av om russens rulling og private sammenkomster i buss bør reguleres som arrangement eller om anbefalinger er tilstrekkelig, herunder om regulering er medisinskfaglig begrunnet, forholdsmessig og hensiktsmessig.

Vedlagt følger HelseDirektoratet og Folkehelseinstituttets svar på oppdrag nr. 440b.

Oppdragets konklusjoner kan oppsummeres slik:

- HelseDirektoratet og FHI vurderer at rulling med egen russe buss/bil sammen med den faste gruppen man er sammen med, normalt sett ikke anses som et arrangement.
- HelseDirektoratet og FHI vurderer at det ikke er nødvendig å regulere krav til rulling med egen russe buss/bil i covid-19-forskriften. Vi mener det er tilstrekkelig å gi smittevern faglige anbefalinger til russene.

Vennlig hilsen

Helen Brandstorp e.f.
direktør

Wenche Dahl Elde
avdelingsdirektør

Dokumentet er godkjent elektronisk

Kopi:
FOLKEHELSEINSTITUTTET, Utbrudd @fhi.no

HelseDirektoratet

Avdeling helserett og bioteknologi
Susanne Olsen

Postboks 220 Skøyen, 0213 OSLO • Besøksadresse: Vitaminveien 4, Oslo • Tlf.: (+47) 47 47 20 20
Org.nr.: 983 544 622 • postmottak@helsedir.no • www.helsedirektoratet.no

Svar på covid-19 oppdrag fra HOD 440b - Arrangementsreglens anvendelse på opphold og sammenkomster i russebusser

Oppsummering

- Oppdraget ber om en vurdering av om russens rulling og private sammenkomster i buss bør reguleres som arrangement eller om anbefalinger er tilstrekkelig, herunder om regulering er medisinskfaglig begrunnet, forholdsmessig og hensiktsmessig.
- Helsedirektoratet og FHI vurderer at rulling med egen russebus/bil sammen med den faste gruppen man er sammen med, normalt sett ikke anses som et arrangement.
- Helsedirektoratet og FHI vurderer at det ikke er nødvendig å regulere krav til rulling med egen russebus/bil i covid-19-forskriften. Vi mener det er tilstrekkelig å gi smittevernfaglige anbefalinger til russeren.

Svaret på oppdraget er utarbeidet på grunnlag av faglige underlag fra, og dialog med, Folkehelseinstituttet (FHI). Underlaget fra FHI finnes også som eget vedlegg.

Oppdraget fra Helse- og omsorgsdepartementet

Tilleggsoppdrag 440 B

Vi viser til etatenes besvarelse av oppdrag 440 og omtalen av hvordan det skal veiledes om anvendelsen av de forskriftsfestede reglene for arrangementer ved sammenkomster i og kjøring med russebus. Det er oppstilt et skille mellom korttidsleie og langtidsleie/eierskap av russebus med utgangspunkt i en tolkning av forskriftens ordlyd. Det fremgår ikke at det er vurdert hvordan reguleringen bør være. Departementet ser at hensynet til et forståelig og praktikabelt regelverk tilsier at eierskap eller ulike former for leie eller lån av kjøretøy ikke bør ha betydning for om de forskriftsfestede reglene om arrangementer gjelder.

Vi ber Helsedirektoratet, i samråd med Folkehelseinstituttet, vurdere om russens rulling og private sammenkomster i buss, uavhengig av eie- eller leieforhold, bør reguleres som arrangement eller om anbefalinger er tilstrekkelig, herunder om regulering er medisinskfaglig begrunnet, forholdsmessig og hensiktsmessig.

Vi ber om forslag til hvordan avklaringen bør presiseres i forskrift og hvilke eventuelle endringer i anbefalinger som fremstår som nødvendige.

Frist: Tirsdag 4. mai 2021 kl. 12:00

Kontaktperson i HOD: Vegard Pettersen (vp@hod.dep.no)

Bakgrunn og andre relevante oppdrag

Helsedirektoratet og Folkehelseinstituttet har i oppdrag 417 og 417B gitt råd knyttet til gjennomføringen av 17. mai. I besvarelsen presiserte vi at FHI ville utarbeide egne og mer detaljerte råd for russeren når det nærmet seg russetid. Råd til russeren er nå publisert på [FHIs nettsider](#), på ung.no, i innlegg på Facebook og Instagram, også direkte til 18-19-åringene. Inneværende uke skal også VG Snapchat brukes som informasjonskanal til russeren. Dette er en kanal som russeren selv foreslo i et tidligere møte med FHI og Helsedirektoratet.

I forbindelse med utarbeidelsen av rådene til russerne, fremkom enkelte problemstillinger knyttet til arrangementsbestemmelsene i covid-19-forskriften, jf. forskriftens §§ 13-13d. Disse problemstillingene ble besvart i oppdrag 440.

I oppdrag 440 ble kjøring med russebuss/bil vurdert å ikke anses som et arrangement etter ordlyden i covid-19-forskriften § 13 første ledd bokstav f når det er bussens/bilens eiere som kjører den. Leieavtale for hele russetiden ble likestilt med eierskap. Ved utleie for enkeltstående anledning ble det vurdert at bussen/bilen vil anses som "lokale som leies ut" etter forskriften.

Helsedirektoratet anså det ikke hensiktsmessig å gjøre endringer i covid-19-forskriftens definisjon av arrangementer.

Direktoratet informerte om at det skulle vurdere hvilken veiledning som er nødvendig overfor befolkningen, kommuneleger og politiet for å tydeliggjøre hva som menes med private sammenkomster etter forskriftens § 13 første ledd bokstav f.

Helsedirektoratet har gitt muntlig redegjørelse for covid-19-forskriften § 13 bokstav b. og f. samt for tilfeller som faller utenfor forskriften i beredskapsmøte mellom statsforvalterne, DSB og Helsedirektoratet hvor også FHI og Politidirektoratet deltok. Spørsmål fra SF Vestland om russebuss er å anse som et arrangement ble også besvart skriftlig og lagt ved i møtets referat. Tilsvarende ble gitt i møte med SF Vestland og til kommuner i Vestland hvor Politiet i Vest også deltok. Det er videre sendt ut skriftlig svar på spørsmål vedrørende arrangementer for russerne til Statsforvaltere og enkelte kommuner.

Dette oppdraget er et tilleggsoppdrag til oppdrag 440, som stiller spørsmål ved russens rulling med russebuss.

Faglig underlag fra Folkehelseinstituttet

Folkehelseinstituttets underlag er vedlagt i sin helhet.

Helsedirektoratets vurdering

Helsedirektoratet viser til vårt svar på oppdrag 440 hvor vi under *Vurdering av definisjonen av "private sammenkomster"*, jf. covid-19-forskriften § 13 første ledd bokstav f blant annet skriver at definisjonen av private sammenkomster etter covid-19-forskriften § 13 første ledd bokstav f etter direktoratets oppfatning er knyttet til at det er en tydelig invitasjon, en tydelig organisering bak tilstelningen og en person eller gruppe personer som naturlig vil anses som arrangøren av tilstelningen. Videre er bestemmelsen, etter Helsedirektoratets oppfatning, i hovedsak ment å omfatte feiringer og markeringer av ulike begivenheter (bursdagsfeiring, bryllupsfest, markering i forbindelse med begravelse/bisettelse eller sosial samling/markering/feiring i forbindelse med andre religiøse samlinger). Videre vil tydelig arrangerte fester også omfattes, selv om det ikke er en spesiell anledning for festen.

Å være sammen med venner på offentlig sted, f.eks. i en park, vil ikke anses som et privat arrangement med mindre det foreligger faktorer som klart taler for at det faller inn under definisjonen i § 13 bokstav f. Om det er en gruppe russ eller en annen sammensetning av mennesker som møtes, er ikke av betydning. Det er den konkrete situasjonen og tilstedeværelse av planlegging som må legges til grunn i vurdering av om tilstelningen er et arrangement.

Helsedirektoratet har vurdert at rulling med russebuss eller annet kjøretøy kan sammenliknes med det å møte venner i en mer uformell setting i det offentlige rom. Dette taler for at denne type kjøring i hovedsak ikke er å anse som privat arrangement etter covid-19-forskriften § 13 første ledd bokstav f. Dette fremkommer tydelig i [direktoratets og FHIs råd til russerne](#):

Å rulle med egen russebuss, russebil eller være sammen med de andre i den faste gruppa normalt ikke er et arrangement. Dersom russebussen/bilen leies ut til noen andre for en anledning kan det falle inn under arrangementsreglene.

- *Det er viktig at ikke for mange samles og at generelle smittevernråd følges, for å unngå stor smittespredning.*
- *Det er best om det er de samme, faste gruppene som samles i løpet av russetiden.*
- *Hvis flere grupper samles, er det viktig at det er god avstand mellom gruppene, minst 2 meter.*
- *Samles heller ute enn inne, risiko for smitte er større innendørs. Finn et annet sted å være dersom dere ser at det er mange grupper samlet på samme sted.*

Helsedirektoratet opprettholder vår vurdering om at rulling med egen russebuss/bil sammen med den faste gruppen man er sammen med, normalt sett ikke anses som et arrangement. Som FHI også påpeker, tilsier hensynet til smittevern at det gis klare anbefalinger om hva russeren kan gjøre, og hvordan man kan gjennomføre russetiden på en hensiktsmessig måte. Rådene fra FHI er tydelige, og ivaretar smittehensyn på en tilstrekkelige måte. Rulling med egen russebuss bidrar til færre kontakter enn hvis de stadig skal ut for å treffe andre. Russeren har lært smittevernregler på skolen det siste året, de har forholdt seg til grupper på skolen, så rulling vil bli en videreføring av grupper hvor de tar vare på hverandre. Ved å være de samme gruppene vil de kunne passe bedre på hverandre, og den interne gruppejustisen fungerer som regel godt.

FHI mener det er tilstrekkelig å gi råd og anbefalinger til russeren, og Helsedirektoratet støtter denne vurderingen. Som FHI påpeker, anses det å gi størst smittevernmessig gevinst å gi tydelige råd som russeren kan forholde seg til, fremfor å lage egne bestemmelser som gjør det vanskeligere for russeren å samles i det hele tatt. Helsedirektoratet mener det ikke er nødvendig eller forholdsmessig å ha strengere nasjonale regler for sosiale samlinger for russeren enn for andre deler av befolkningen. Dersom man skal anse rulling med russebuss/russekjøretøy som arrangement etter § 13 første ledd bokstav f. vil mye tale for at man også måtte anse andre sosiale samlinger i kjøretøy for eksempel rulling som arrangement. Dette er ikke gjeldende praksis i dag.

Hensynet til at barn og unge skal ha en lettere tiltaksbyrde, tilsier også at det ikke bør gis strengere regler for russeren. Som FHI påpeker er russetiden en viktig hendelse for ungdom og en viktig sosial arena, og det psykososiale aspektet bør derfor også vektlegges.

Helsedirektoratet anser det også lite hensiktsmessig å endre forståelsen av arrangementbestemmelsen knyttet til sosiale sammenkomster for russeren da dette vil medføre endringer i de rådene som allerede er kommunisert til russeren. Som FHI påpeker risikerer man redusert etterlevelse dersom det blir større endringer i råd og bestemmelser.

Helsedirektoratet påpeker viktigheten av å følge gjeldende råd for å forhindre smittespredning og unngå situasjoner hvor svært mange vil måtte gå i karantene.

Som vi også redegjorde for i oppdrag 440 ser vi at det kan fremstå uklart, ut i fra ordlyden i § 13 første ledd bokstav f, å forstå hvorvidt rulling med russebuss eller andre russekjøretøy er å anse som privat sammenkomst eller ikke. Det kan derfor være et alternativt å presisere i forskriften at rulling med russebuss eller andre russekjøretøy ikke anses som privat sammenkomst etter bokstav f., såfremt det er kjøretøyets faste medlemmer som benytter denne til sosial omgang. Dette vil i så fall være i tråd med de rådene Helsedirektoratet og FHI har gitt til russeren. En slik presisering kan, for eksempel, tas inn som et nytt fjerde ledd i § 13, tilsvarende presiseringene som er gitt for private sammenkomster i de delene av et serveringssteds lokaler som samtidig holdes åpent for allmennheten og private sammenkomster kun for medlemmer av samme husstand, jf. § 13 andre og tredje ledd.

Helsedirektoratet mener likevel at det er hensyn som tilsier at det ikke bør presiseres i forskriften at sammenkomster i russekjøretøy ikke anses som arrangementer. En presisering i forskriften vil kunne fremstå som at

det lages eget unntak for russen, selv om det kun er snakk om en presisering av definisjonen og hovedregelen er at russen skal følge reglene som gjelder for alle. Det vil også kunne oppfattes som at dersom det er en person som ikke tilhører kjøretøyets faste gruppe som er til stedet vil samlingen, vil samlingen automatisk måtte anses som et arrangement. Det er ikke tilfellet, selv om rådene som er gitt til russen er at de skal holde seg til en fast gruppe mennesker som de omgås gjennom russetiden. Det må fremdeles vurderes konkret om en tilstelning er et arrangement eller ikke. Helsedirektoratet mener at det vil være mer hensiktsmessig med skjønnsmessige råd og veiledning enn med konkrete bestemmelser i dette tilfellet. Dette taler, etter direktoratets mening, for at det ikke tas inn en presisering i forskriften.

Dersom regjeringen likevel ønsker en slik presisering i forskriften, anbefaler vi at denne utformes i tråd med rådene som allerede er gitt til russen. En presisering kan eksempelvis tas inn i et nytt fjerde ledd i § 13, som kan utformes slik:

Som arrangement menes likevel ikke private sammenkomster i russekjøretøy, såfremt det kun oppholder seg russ som tilhører samme faste gruppe på kjøretøyet, i tillegg til sjåfør.

Som FHI, vil vi for øvrig også påpeke at smittesituasjonen i landet varierer, og at i kommuner eller områder med mye smitte, kan det være nødvendig med strengere regler for arrangementer og private samlinger som ikke omfattes av arrangementsdefinisjonen. Det kan også være behov for egne anbefalinger for russen i slike kommuner. Det vil være opp til den enkelte kommune å vurdere om det bør gis særlige regler eller råd for russen i sin kommune. Helsedirektoratet anbefaler at kommunen har god dialog med russen i forkant av og gjennom russetiden.

COVID-19

Oppdrag fra HOD nr. 440B

4. Mai 2021

Tilleggsoppdrag nummer 440B

Vi viser til etatenes besvarelse av oppdrag 440 og omtalen av hvordan det skal veiledes om anvendelsen av de forskriftsfestede reglene for arrangementer ved sammenkomster i og kjøring med russebuss. Det er oppstilt et skille mellom korttidsleie og langtidsleie/eierskap av russebuss med utgangspunkt i en tolkning av forskriftens ordlyd. Det fremgår ikke at det er vurdert hvordan reguleringen bør være. Departementet ser at hensynet til et forståelig og praktikabelt regelverk tilsier at eierskap eller ulike former for leie eller lån av kjøretøy ikke bør ha betydning for om de forskriftsfestede reglene om arrangementer gjelder.

Vi ber Helsedirektoratet, i samråd med Folkehelseinstituttet, vurdere om russens rulling og private sammenkomster i buss, uavhengig av eie- eller leieforhold, bør reguleres som arrangement eller om anbefalinger er tilstrekkelig, herunder om regulering er medisinskfaglig begrunnet, forholdsmessig og hensiktsmessig.

Vi ber om forslag til hvordan avklaringen bør presiseres i forskrift og hvilke eventuelle endringer i anbefalinger som fremstår som nødvendige.

Frist: Tirsdag 4. mai 2021

Kontaktperson i HOD: Vegard Pettersen (vp@hod.dep.no)

Folkehelseinstituttets vurdering

I [ukerapporten for uke 16](#) (FHI) fremgår det at smittespredningen fortsatt er lav eller synkende i det meste av landet, men lokale utbrudd har ført til en økning i meldte tilfeller i enkelte fylker. Oslo og en rekke andre kommuner på Østlandet har stått for majoriteten av tilfellene over lengre tid, og det er i mange av disse kommunene fremdeles innført svært strenge tiltak.

Helsedirektoratet og Folkehelseinstituttet har i oppdrag 417 og 417B gitt råd knyttet til gjennomføringen av 17. mai, inkludert råd om russefeiring. I besvarelsen presiserte vi at FHI ville utarbeide egne og mer detaljerte råd for russeren når det nærmet seg russetid. Råd til russeren ble utarbeidet i samarbeid med Helsedirektoratet og etter møte med representanter for russeren fra ulike deler av landet. Rådet er nå publisert på våre nettsider, se [Russeråd](#) (FHI). I tillegg viser vi til tidligere levert oppdrag 440.

FHI er bedt om å vurdere russens rulling og private sammenkomster i buss, og om anbefalinger er tilstrekkelig, herunder om regulering er medisinskfaglig begrunnet, forholdsmessig og hensiktsmessig.

Hvis mange personer samles innendørs, også i busser og biler, gir det mulighet for smittespredning. Smittevernmessig vil alle sosiale sammenkomster øke risiko for smitte. Samtidig er russetiden en viktig hendelse for ungdom og en viktig sosial arena, og FHI mener det psykososiale aspektet også bør vektlegges. Derfor er rådet som er gitt til russen å samles i mindre, faste grupper, og å ikke ta med andre enn den faste gruppa inn i bussen/ bilen. Dette vil redusere risiko for større smitteutbrudd, og for smitte til andre skoler / andre skoletrinn. Russen har i møte med FHI og Helsedirektoratet etterlyst tydelige råd. Rådene til russen er derfor utformet slik at de skal være forståelige, meningsfulle og mulig å etterleve. På denne måten mener vi at vi oppnår smittevernmessig størst gevinst. Vi mener at det ikke er behov for nye anbefalinger. I verste fall kan nye anbefalinger gjøre at etterlevelsen av smittevernårådene blir dårligere.

Russen må forholde seg til gjeldende regler og bestemmelser i covid-19-forskriften mht. arrangementer, og vi anbefaler ikke innstramminger eller egne regler for russen. Hvis man lager egne bestemmelser som gjør det vanskelig for russen å samles i det hele tatt, risikerer man redusert etterlevelse av alle regler og anbefalinger som angår smittevern.

I kommuner med mye smitte og strenge tiltak, vil det være strengere bestemmelser for arrangement og private samlinger. I slike kommuner kan det også være behov for egne anbefalinger til russen. Anbefalingene bør være målrettet og forholdsmessige. Det er særlig viktig for kommunene å ha en god dialog med russen, og eventuelt bidra med tilrettelegging av russens arrangementer. Hvis russen får god hjelp og veiledning, øker sjansen for god etterlevelse av rådene.

Merknad

FHI ber om at vurderingen i sin helhet, inklusiv grafisk utforming, legges ved i det endelige svaret til HOD.